

de Rechtspraak

Rechtbank
Midden-Nederland

[ ] AANTEKENEN [ ] PER POST [ ] PER FAX (0546) 579 499

Afdeling Bestuursrecht

Mevrouw mr. A.M.C.C. Tubbing
Aardbolhof 8
3951 EB Maarn

bezoekadres
Vrouwe Justitiaplein 1
3511 EX Utrecht

correspondentieadres
Postadres: Postbus 16005,
3500 DA Utrecht

t (030) 22 33 000
f Algemeen (030) 22 33 498
Voorlopige Voorzieningen
(030) 22 33 548
www.rechtspraak.nl
Royal Bank of Scotland:
56.99.90.696

datum 26 september 2013
onderdeel Cluster B
contactpersoon R.A.S. Valiuddin-Raouf
doorkiesnummer 030-2233500
ons kenmerk procedurenummer UTR 11 / 261 BESLU V37
uw kenmerk
bijlage(n)
faxnummer afdeling (030) 223 34 98
onderwerp het beroep van Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming te Wierden

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte mevrouw,

Over het beroep met procedurenummer UTR 11 / 261 BESLU V37 deel ik u het volgende mee.

De rechtbank heeft uitspraak gedaan. Ik stuur u een kopie van de uitspraak. Indien in deze uitspraak wordt verwezen naar een uitspraak met een LJN-nummer, is de tekst van de betreffende uitspraak onder dat nummer gepubliceerd op www.rechtspraak.nl.

Tegen deze uitspraak staat voor een belanghebbende en het bestuursorgaan hoger beroep open. Dit dient te worden ingesteld **binnen zes weken** na de datum van verzending van deze uitspraak door een beroepschrift en een kopie van deze uitspraak te zenden aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. In uw beroepschrift moet u vermelden waarom u het niet eens bent met de uitspraak. U kunt ook digitaal hoger beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Kijk op www.raadvanstate.nl voor meer informatie over het indienen van digitaal beroep.

Als u naar aanleiding van deze brief vragen hebt, kunt u contact opnemen met de administratie van de rechtbank op het hierboven vermelde doorkiesnummer.

Als u de rechtbank belt of schrijft, verzoek ik u het procedurenummer te vermelden.

Hoogachtend,

de griffier

uitspraak

RECHTBANK MIDDEN-NEDERLAND

Zittingsplaats Utrecht

Bestuursrecht

zaaknummers: UTR 11/711, UTR 11/307 en UTR 11/261

uitspraak van de meervoudige kamer van 17 september 2013 in de zaken tussen

de Stichting Werkgroep Roofvogels (Werkgroep Roofvogels), te Assen,
(gemachtigde: J.M. Sevink),

de Vereniging Vogelbescherming Nederland (Vogelbescherming), te Zeist,
(gemachtigde: mr. A.I. Doesburg)

de Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming (VPDM), te Utrecht
(gemachtigde: mr. A.M.C.C. Tubbing)
eisers,

en

de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, verweerder
(gemachtigde: mr. J.C.Q. Bult).

Als derde-partijen hebben aan het geding deelgenomen:
Algemene Vereniging Inlands Hout, te Houten, (AVIH)
(gemachtigde: mr. C. Boon)

en

het Bosschap, te Driebergen-Rijsenburg,
(gemachtigden: mr. C.Y. Weebers en mr. H.C. Beekhuis).

Procesverloop

Bij besluit van 6 december 2010 (het goedkeuringsbesluit) heeft verweerder de 'Gedragscode bosbeheer' (hierna: de gedragscode) goedgekeurd.

Eisers hebben tegen het goedkeuringsbesluit beroep ingesteld.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Bij brief van 23 februari 2011 heeft de rechtbank Assen, waar de Werkgroep Roofvogels aanvankelijk haar beroep had ingesteld, het beroep in overleg met de Werkgroep Roofvogels en verweerder doorgezonden naar de rechtbank Utrecht (thans rechtbank Midden Nederland), zodat de zaken van eisers gevoegd behandeld kunnen worden. Bij brief van 15 april 2011 heeft de rechtbank aan partijen meegedeeld dat de zaken gevoegd zullen worden behandeld.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 20 juni 2012. Eisers hebben zich ter zitting laten vertegenwoordigen door hun gemachtigden. De Vogelbescherming heeft daarnaast R.L. Vogel als deskundige meegenomen naar de zitting. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde. De derde-partijen hebben zich laten vertegenwoordigen door hun gemachtigden.

Bij tussenuitspraak van 20 augustus 2012 heeft de rechtbank verweerder in de gelegenheid gesteld om binnen acht weken na verzending van de uitspraak de gebreken in de besluitvorming te herstellen, zulks met inachtneming van hetgeen in die uitspraak door de rechtbank is overwogen.

Bij brief van 1 november 2012 heeft verweerder gereageerd op de door de rechtbank gewezen tussenuitspraak en daarbij het 'goedkeuringsbesluit Gedragscode bosbeheer' van 1 november 2012 overgelegd.

Werkgroep Roofvogels heeft bij brief van 9 december 2012 op de reactie van verweerder gereageerd. VPDM en Vogelbescherming hebben bij brieven van 10 december 2012 op de reactie van verweerder gereageerd.

Met toepassing van artikel 8:57, tweede lid, aanhef en onder c, van de Awb, heeft de rechtbank bepaald dat een nadere zitting achterwege blijft en het onderzoek gesloten.

Overwegingen

1. Op deze zaak is gelet op het overgangsrecht van deel C, artikel 1, van de Wet aanpassing bestuursprocesrecht nog het recht van toepassing zoals dat gold tot en met 31 december 2012. Het in beroep bestreden besluit is namelijk bekendgemaakt voor 1 januari 2013.
2. Deze uitspraak bouwt voort op de tussenuitspraak van 20 augustus 2012, waarin aan de hand van de beroepsgronden een oordeel is gegeven over het goedkeuringsbesluit. De rechtbank neemt over en blijft bij al hetgeen zij in deze tussenuitspraak heeft overwogen en overweegt voorts als volgt.
3. In de tussenuitspraak heeft de rechtbank verweerder in de gelegenheid gesteld om een viertal gebreken te herstellen. De rechtbank stelt vast dat verweerder van die gelegenheid gebruik heeft gemaakt en het goedkeuringsbesluit van 6 december 2010 heeft gewijzigd, in die zin dat hij dat besluit heeft vervangen door het goedkeuringsbesluit van 1 november 2012. Dit laatste besluit is daarmee aan te merken als een gewijzigd besluit als bedoeld in artikel 6:18 van de Awb. Gelet op het bepaalde in artikel 6:19 van de Awb worden de beroepen van eisers nu mede gericht geacht tegen dit gewijzigde besluit. De rechtbank zal vervolgens beoordelen of verweerder er met dit gewijzigde besluit van 1 november 2012 in is geslaagd de eerder naar aanleiding van de beroepen van eisers geconstateerde gebreken aan het besluit van 6 december 2010, te herstellen.
4. Met betrekking tot het eerste gebrek heeft de rechtbank in de tussenuitspraak overwogen dat uit artikel 16b van het Vrijstellingsbesluit volgt dat aantoonbaar gehandeld moet worden volgens de gedragscode. De ambtenaren belast met het toezicht op de naleving moeten zich er van kunnen vergewissen dat de werkzaamheden daadwerkelijk conform de gedragscode hebben plaatsgevonden. De rechtbank heeft daarbij geoordeeld dat, wanneer bosbeheerders

de door hen gebruikte checklisten niet bewaren, het vrijwel onmogelijk wordt om te controleren of er is gewerkt met een checklist en conform de gedragscode. In de gedragscode dan wel in het bijbehorende goedkeuringsbesluit had daarom de verplichting opgenomen moeten worden om de checklisten behorende bij de overeenkomstig de gedragscode uitgevoerde werkzaamheden gedurende een door verweerder te bepalen termijn na die werkzaamheden te bewaren. Nu verweerder dit niet had gedaan heeft de rechtbank in de tussenuitspraak geoordeeld dat het goedkeuringsbesluit op dit punt in strijd met artikel 16b van het Vaststellingsbesluit verleend.

Gelet hierop heeft de rechtbank overwogen dat verweerder, teneinde dit geconstateerde gebrek te kunnen herstellen, als voorwaarde aan zijn goedkeuring dient te verbinden dat het bewaren van de checklist behorende bij de gedragsregels verplicht wordt gesteld, gedurende een door verweerder te bepalen termijn. Bij het bepalen van die termijn dient verweerder te houden met de periode waarin de checklisten voor ambtenaren die belast zijn met controle, inzichtelijk moeten zijn.

4.1 In zijn nadere reactie heeft verweerder aangevoerd dat het minimaal twee jaar bewaren van de checklist door de beheerder als aparte maatregel wordt opgenomen onder maatregel 9 van de gedragscode bosbeheer. In verband daarmee is de in de checklist oorspronkelijke aanbeveling tot het bewaren van de checklist vervangen door de verplichting deze tot twee jaar te bewaren. Ook in het gewijzigde goedkeuringsbesluit is in verband daarmee opgenomen dat 'de checklist tenminste twee jaar door de beheerder wordt bewaard'.

4.2 De rechtbank stelt vast dat met deze wijziging de bewaartermijn van de checklist niet langer een aanbeveling is, maar een verplichting is geworden. De vraag die vervolgens voorligt, is of verweerder de voor de bewaarplicht gehanteerde termijn in redelijkheid heeft kunnen vaststellen op twee jaar. Door eisers is in dat verband betoogd dat door verweerder niet wordt onderbouwd waarom de bewaartermijn tot twee jaar beperkt moet blijven. De rechtbank overweegt dat het vaststellen van de door verweerder gehanteerde termijn een enigszins arbitrair karakter heeft. De beoordeling daarvan zal echter moeten plaatsvinden met het oog op de eisen die de nationale regelgeving stelt aan de gebruiker van de gedragscode. Nu uit de Vogelrichtlijn volgt dat aantoonbaar moet worden gehandeld volgens de gedragscode, is naar het oordeel van de rechtbank met het vaststellen van een termijn van twee jaar voldaan aan het doel en de strekking van de regeling, te weten het controleerbaar maken van de overeenkomstig de gedragscode uitgevoerde werkzaamheden. Die controleerbaarheid wordt in voldoende mate gewaarborgd met de gehanteerde termijn van twee jaar. Concrete aanknopingspunten voor een ander oordeel hebben eisers niet aangereikt. Verweerder heeft de bewaartermijn dan ook in redelijkheid kunnen vaststellen op twee jaar. Het eerder geconstateerde gebrek is daarmee in voldoende mate hersteld.

5. Met betrekking tot het tweede en derde geconstateerde gebrek heeft de rechtbank in de tussenuitspraak geoordeeld dat verweerder onvoldoende had gemotiveerd waarom hij het aanhouden van een verstoringsvrije afstand van slechts 50 meter tot bijzondere nest- en holenbomen had goedgekeurd. Ook ten aanzien van andere broedgevallen dan van de vogels in bijzondere nest- en holenbomen heeft de rechtbank in de tussenuitspraak geoordeeld dat door verweerder onvoldoende was gemotiveerd waarom hij de gedragscode had goedgekeurd terwijl daarin slechts wordt bepaald dat er voldoende afstand moet zijn tussen de werkzaamheden en deze broedgevallen.

Gelet hierop heeft de rechtbank overwogen dat verweerder, teneinde dit geconstateerde gebrek te kunnen herstellen, ofwel afdoende moet motiveren waarom de 50 meter die is

aangehouden als verstoringvrije afstand voor vogels in bijzondere nest- en holenbomen voldoende bescherming biedt dan wel moet formuleren dat goedkeuring van de gedragscode wordt gegeven onder de voorwaarde dat een grotere verstoringvrije afstand dan 50 meter voor bijzondere nest- en holenbomen wordt aangehouden, waarbij dan voor die afstand een voldoende motivering wordt gegeven. Verder heeft de rechtbank overwogen dat verweerder gemotiveerd een verstoringvrije afstand voor andere vogelsoorten moet vaststellen.

5.1 Verweerder heeft naar aanleiding van de tussenuitspraak zijn standpunt in deze gehandhaafd en met name de maatregel, zoals die thans onder punt 15 van de gedragscode is opgenomen, namelijk dat in de periode van 15 maart tot 15 juli geen vellingswerkzaamheden worden uitgevoerd binnen een afstand van 50 meter vanaf een bijzondere nestboom, niet gewijzigd. Verweerder heeft hiervoor in zijn brief van 1 november 2012 een uitgebreide nadere motivering gegeven en daarbij onder meer aangevoerd dat blijkens evaluatie van de gedragscode zorgvuldig bosbeheer 2005-2010 het hanteren van een afstand van 50 meter niet heeft geleid tot het met zekerheid mislukken van broedgevallen doordat deze in de gedragscode aangehouden werkvrije afstand rond bijzondere nest- en holenbomen ontoereikend zou zijn. Verder heeft verweerder gemotiveerd aangevoerd dat verstoring van roofvogelnesten ten gevolge van boswerkzaamheden ten opzichte van andere verstoringen minimaal blijken te zijn en dat veel natuurlijker en kleinschaliger bosbeheer in Nederland juist ten goede is gekomen aan veel bosvogelsoorten.

Eisers hebben zich in reactie hierop - samengevat - op het standpunt gesteld dat de in de gedragscode gehanteerde afstand van 50 meter onvoldoende bescherming biedt en dat die afstand 150 meter zou moeten zijn. Eisers hebben zich daarbij met name gebaseerd op het rapport van Sovon Vogelonderzoek Nederland uit 2009.

5.2 Door beide partijen zijn derhalve onderzoeksrapporten overgelegd, die het door hen ingenomen standpunt in deze ondersteunen. De rechtbank is evenwel van oordeel dat uit geen van deze onderzoeken met zekerheid is af te leiden dat een afstand van 50 meter onvoldoende bescherming biedt voor vogels in bijzondere nest- en holenbomen. Tegen die achtergrond ziet de rechtbank dan ook onvoldoende grondslag om te oordelen dat het standpunt van verweerder, zoals nader onderbouwd in zijn reactie van 1 november 2012, in strijd is met het bepaalde in artikel 16c, eerste lid, van het Vrijstellingsbesluit of anderszins onevenredig of onzorgvuldig. De rechtbank tekent daarbij aan dat in het bepaalde in artikel 16c, eerste lid, van het Vrijstellingsbesluit aan verweerder een zekere mate van beoordelingsvrijheid is toegekend. Verweerder heeft gelet op de in de brief van 1 november 2012 gegeven nadere motivering de hiervoor onder 5 genoemde gebreken op voldoende wijze hersteld.

6. Met betrekking het vierde geconstateerde gebrek, heeft de rechtbank in de tussenuitspraak overwogen dat verweerder als voorwaarde aan zijn goedkeuring dient te verbinden dat de verstoringvrije afstanden die tijdens de werkstop gelden, ook gelden ten aanzien van broedgevallen buiten de periode van 15 maart tot 15 juli.

6.1 Verweerder heeft met betrekking tot dit door de rechtbank geconstateerde gebrek opgemerkt dat de periode 15 maart tot 15 juli voor de meeste bosvogelsoorten de periode is van de grootste broedactiviteit, maar dat sommige soorten al heel vroeg in het jaar met nestactiviteiten beginnen. Om beter aan te sluiten bij de jaarrond te beschermen nesten van een aantal vogelsoorten heeft verweerder aan de maatregelen in de gedragscode bosbeheer toegevoegd dat buiten de periode 15 maart tot 15 juli geen vellingswerkzaamheden worden

uitgevoerd binnen een afstand van 50 meter vanaf een bijzondere nestboom waarin zich een broedgeval bevindt. Bovendien is toegevoegd dat buiten de periode 15 maart tot 15 juli geen bomen worden geveld waarin onbewoonde, maar niet permanent verlaten nesten zijn vastgesteld van welke vogelsoort dan ook. Verder worden buiten de periode 15 maart tot 15 juli geen bomen geveld waarin een broedgeval is vastgesteld of onbewoonde, maar niet permanent verlaten nesten zijn vastgesteld van roofvogels, uilen, raven, zwarte kraaien of vogelsoorten genoemd in de checklist bosbeheer. Ten slotte heeft verweerder opgenomen dat geen vellingswerkzaamheden buiten de periode 15 maart tot 15 juli worden uitgevoerd binnen een afstand van 50 meter vanaf een bijzondere nestboom waarin zich een broedgeval bevindt.

6.2. De rechtbank is van oordeel dat verweerder met het opnemen van deze gewijzigde maatregelen voldoende heeft gewaarborgd dat de verstoringvrije afstanden ook gelden ten aanzien van de broedgevallen buiten de periode van 15 maart tot 15 juli. Verweerder heeft ook dit in de tussenuitspraak geconstateerde gebrek op voldoende wijze hersteld.

7. Het voorgaande brengt de rechtbank tot de conclusie dat verweerder de geconstateerde gebreken met het goedkeuringsbesluit, zoals gewijzigd bij besluit van 1 november 2012, heeft hersteld. De beroepen van eisers zijn daarom uiteindelijk ongegrond. Gezien de in de tussenuitspraak geconstateerde gebreken aan het goedkeuringsbesluit van 6 december 2010 bestaat er wel aanleiding om verweerder te veroordelen in de proceskosten. De rechtbank zal daarbij ook met toepassing van artikel 8:74, tweede lid, van de Awb bepalen dat verweerder aan eisers het door hen betaalde griffierecht (3 x € 298,-) dient te vergoeden.

8. De rechtbank zal verweerder op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht veroordelen in de door VPDM gemaakte kosten voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand. Deze kosten stelt de rechtbank vast op € 708,- (1 punt voor het verschijnen ter zitting en 0,5 punt voor schriftelijke zienswijze na bestuurlijke lus, met een waarde per punt van € 472,-). Van overige proceskosten van eisers die voor vergoeding in aanmerking komen, is de rechtbank niet gebleken.

Beslissing

De rechtbank:

- verklaart de beroepen tegen het goedkeuringsbesluit, zoals gewijzigd op 1 november 2012, ongegrond;
- draagt verweerder op het betaalde griffierecht van € 298,- aan elk van de eisers te vergoeden;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten van VPDM tot een bedrag van € 708,-.

Deze uitspraak is gedaan door mr. V.M.M. van Amstel, voorzitter, en mr. J.M. Willems en mr. Y. van Wezel, leden, in aanwezigheid van W.B. Lakeman, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 17 september 2013.

*De griffier is verhinderd
de uitspraak te ondertekenen.*

griffier

voorzitter

Afschrift verzonden aan partijen op: 25 SEP. 2013

Rechtsmiddel

Tegen deze uitspraak kan binnen zes weken na de dag van verzending daarvan hoger beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Voor kopie conform
De Griffier

